

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobce: **R. S.**

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 9. 2017, č. j. OAM-66/LE-LE05-LE24-2017,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se domáhá přezkoumání shora označeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana v České republice podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce konstatoval, že v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl následující důvody, pro které se nechce vrátit na Ukrajinu: 1) byl mu zaslán povolávací rozkaz; 2) v ČR má přítelkyni, se kterou je již 8 let.
3. Pokud jde o obavy spojené s výkonem vojenské služby, žalobce upřesnil, že jako důvod své žádosti o mezinárodní ochranu neuvedl povolání do armády samo o sobě, ale také další skutečnosti, které dohromady mohou založit důvodnou obavu z pronásledování. Za hlavní označil své zkušenosti s nasazením ve válce, které z něj udělaly poloprofesionálního vojáka, o kterého by mohla mít ukrajinská armáda větší zájem, než o běžnou osobu.
4. Odkázal na bod 170 Příručky k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydané Úřadem Vysokého komisaře pro uprchlíky OSN (dále jen „příručka UNHCR“). Podle této příručky nutnost výkonu vojenské služby může být *„jediným důvodem pro nárok na právní postavení uprchlíka, pokud by vojenská služba vyžadovala účast ve vojenských akcích, pokud jsou v rozporu s jeho skutečným politickým, náboženským nebo morálním přesvědčením.“* Azylově relevantní situací by dle žalobce dále bylo, pokud by na Ukrajině byli branci vymezeni jako určitá sociální skupina ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. V této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále též pouze „NSS“) ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83. Citovaný rozsudek se sice týkal situace v Alžírsku, ale dle žalobce lze vztáhnout i na jeho situaci. Jako ukrajinský občan a branec má totiž odůvodněný strach z pronásledování, neboť se obává násilí ze strany armády (spolubojovníků i nadřízených) pro jeho neochotu nasadit svůj život ve vojenském konfliktu. Zároveň čelí hrozbě trestu za nenastoupení vojenské služby v případě, že by mu byl do ruky doručen povolávací rozkaz.
5. Žalobce rovněž odkázal na rozsudek Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“) ze dne 26. 2. 2015, C-472/13, *Shepherd proti Německu*, podle nějž *„za akt pronásledování je považováno i trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2. Do těchto doložek vyloučení mimo jiné patří i páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1a 2 Charty OSN.“* Na Ukrajině přitom dochází k výraznému porušování těchto doložek (a tím i mezinárodního práva) velice často. Na podporu tohoto tvrzení žalobce poukázal na zprávu *Human Rights Watch World Report 2016 – Ukraine* a na v žalobě blíže specifikovanou zprávu Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.
6. Žalovaný podle žalobce nezjistil bližší okolnosti, pro které se žalobce nechce vrátit zpět na Ukrajinu. Neseznámil se s rozhodnutími soudů a se zprávami o zemi původu, ze kterých jasně plyne, že žalobcem uváděný důvod může za určitých okolností naplnit pojem důvodných obav z pronásledování. Žalovaný tedy nezjistil skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“), a porušil § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Zároveň porušil § 50 odst. 2 a 3 správního řádu, protože si neopatřil dostatek podkladů pro vydání rozhodnutí.

7. Žalobce také odkázal na článek Hospodářských novin ze dne 19. 10. 2016 „Ukrajina je nejzkorumpovanější zemí v Evropě. Nový úřad bojuje s politiky i úplatnými soudci“ a na zprávu Ministerstva zahraničí Spojených států amerických „Zpráva o stavu lidských práv 2016 - Ukrajina“. Namítl, že na Ukrajině je s ohledem na existenci korupce u ukrajinských státních orgánů obtížné domáhat se spravedlnosti právními kroky.
8. Dále žalobce namítl, že pokud by žalovaný dospěl k závěru, že nesplňuje důvody pro udělení azylu, minimálně podmínky doplňkové ochrany by splnit měl. V případě návratu do země původu by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy v podobě nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání. Žalobce by čelil riziku, že mu bude doručen povolávací rozkaz, což by pro něj znamenalo povinnost nastoupit vojenskou službu, která může znamenat i nasazení do vojenského konfliktu na východě Ukrajiny. Pro něj to znamená možné pronásledování ze strany ukrajinské armády pro jeho přesvědčení, že nechce bojovat ve válce i přes své vojenské zkušenosti. V případě doručení povolávacího rozkazu a neuposlechnutí takové povinnosti mu hrozí trest. I kdyby se snažil vyhýbat doručení povolávacího rozkazu, byla by pro něj taková situace hodně stresující, což by mělo velký dopad na jeho psychiku. S domněnkou žalovaného, vyjádřenou v napadeném rozhodnutí, že dokud občan nepřevzme povolávací rozkaz, není trestně postižitelný, žalobce nesouhlasí.
9. V další části žaloby žalobce poukázal na svůj dlouholetý vztah s přítelkyní české národnosti. Případné nucené vystěhování na Ukrajinu by tak představovalo nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života. Odkázal na judikaturu NSS, podle které riziko porušení práva na respektování rodinného a soukromého života žadatele o mezinárodní ochranu může v některých případech představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany (usnesení ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 - 47).
10. Z judikatury NSS dle žalobce dále plyne povinnost rozlišovat, zda žadatel po eventuálním vycestování do země původu má možnost získat jiný typ pobytového oprávnění na území ČR či nikoliv. Samotná možnost vycestování z ČR zpravidla nebude představovat nepřiměřený zásah do jeho práva na respektování rodinného nebo soukromého života za situace, kdy po návratu do země původu má možnost požádat o některou z možných forem povolení k pobytu na území ČR dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Naproti tomu dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může dle v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života. K tomuto žalobce odkázal na rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 - 28.
11. Žalovaný dle žalobce nevzal v potaz jeho dlouhodobý pobyt na území ČR, ani jeho dlouhodobý vztah. Skutkový stav, který zjišťoval, je nedostatečně podložen a zkresluje jak situaci žalobce, tak i současnou situaci na Ukrajině. Dle žalobce žalovaný při svém rozhodování nepracoval ve smyslu zásady volného hodnocení důkazů, tedy jednotlivě a ve vzájemné souvislosti. Pracoval pouze s informacemi, které vyzněly negativně pro udělení mezinárodní ochrany žalobci. Při rozhodování a zjišťování skutkových okolností se žalovaný opíral o shromážděné zprávy o zemi původu pouze částečně a tak, aby došel k negativnímu rozhodnutí ve věci žalobcovy žádosti. Žalovaný měl při svém rozhodování brát ohled na jeho situaci. Žalobce již dlouhodobě pobývá v ČR, má strach z povolávacího rozkazu, nechce bojovat ve vojenském konfliktu a dále má v ČR několik let přítelkyni české národnosti.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

12. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost žalobních námitek a setrval na správnosti žalobou napadeného rozhodnutí, na které odkázal.
13. K žalobcovu odmítání nastoupit výkon vojenské služby žalovaný uvedl, že tento důvod posoudil ve vazbě na jeho formulaci samotným žalobcem ve správním řízení. Žalobce teprve v žalobě uplatnil tvrzení o tom, že odpírá nástup vojenské služby z důvodu výhrady svědomí a proto, že by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“). Žalovaný tedy nemohl v napadeném rozhodnutí reagovat na tato tvrzení. Rozhodnutí zároveň vychází ze skutkového stavu, který byl vzhledem k obsahu tehdejších žalobcových sdělení zjištěn v dostatečném rozsahu pro vydání věcně správného a zákonného rozhodnutí.
14. Žalovaný setrval na svém závěru, že v případě žalobcova návratu do země původu mu nehrozí ani pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, ani vážná újma dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Za pronásledování ani hrozící vážnou újmu nelze dle judikатурní praxe považovat povolání do ukrajinské armády, stejně jako možnou účast v bojích se separatisty. V případě, kdy je nevole nastoupit vojenskou službu jediným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu, musí žadatel prokázat, že výkon vojenské služby vyžaduje jeho účast na vojenských akcích v rozporu s jeho politickými, náboženskými či morálními názory, či jinými odpovídajícími důvody svědomí. Je to tedy žadatel o mezinárodní ochranu, který nese břemeno tvrzení a břemeno důkazní. Žalobce však toto své břemeno neunesl.
15. Pokud jde o obavy z ohrožení života žalobce v důsledku účasti v bojích na straně ukrajinské armády s proruskými separatisty, žalovaný konstatoval, že žalobce až v žalobě interpretuje tyto obavy jako obavy z trestního stíhání nebo trestu za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2 kvalifikační směrnice.
16. K žalobcem zmiňovanému rozsudku Soudního dvora ve věci *Shepherd proti Německu* žalovaný uvedl, že skutkové okolnosti případu žalobce jsou značně odlišné od situace A. L. Shepherd. Vychází-li přesto žalobce ze zde vyslovených závěrů a snaží se je aplikovat na vlastní situaci, měl by tak činit s respektem k Soudním dvorem vyslovenému výkladu čl. 9 odst. 2 písm. e) kvalifikační směrnice. Pokud se totiž dovolává, navíc až v žalobě, obav ze své potenciální účasti na válečných zločinech páchaných ukrajinskými vojáky, měl by prokázat, že takové činy budou s vysokou pravděpodobností spáchány. Ukrajina však nemá zájem takovéto případné činy tolerovat. Podřídila se jurisdikci Mezinárodního trestního soudu v Haagu a umožnila tak vyšetřování válečných zločinů (a zločinů proti lidskosti, genocidy) během proruského povstání na východě země, a to zpětně od února 2014, kdy byl svržen režim prezidenta Janukoviče. Žalovaný dále upozornil na výnos prezidenta Ukrajiny Petra Porošenka ze dne 26. 9. 2016, č. 411/2016, o demobilizaci posledních branců a záložníků povoláných do armády během bojů s proruskými separatisty na východě země (*výnos o propuštění do zálohy vojáků vojenské služby*

podléhajících odvodu během mobilizace, na mimořádné období, povolaných během třetí fáze částečné mobilizace v souladu s výnosem prezidenta Ukrajiny č. 15 ze dne 14. 1. 2015). Podle tohoto výnosu jsou do bojů nasazováni už jen dobrovolníci a profesionální vojáci. Profesionálním vojákem však žalobce i přes své zkušenosti v zahraničních misích není, neboť netvrdí, že by měl s armádou uzavřen kontrakt (smlouvu). Takže úvaha o hrozbě případného trestu za nenastoupení vojenské služby je dle žalovaného v dané souvislosti nepřipadná.

17. Pokud jde o žalobcem tvrzený nepřiměřený zásah do jeho rodinného a soukromého života, pak ani tato žalobní námitka není dle žalovaného důvodná. Judikatura Nejvyššího správního soudu vychází z předpokladu, že mezinárodní závazky neukládají státu všeobecnou povinnost respektovat volbu osob ohledně místa jejich společného pobytu. Neudělení mezinárodní ochrany zpravidla neznámá natolik intenzivní zásah do rodinného a soukromého života, aby byl rozporný s mezinárodními závazky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. O povinnosti státu respektovat volbu země společného pobytu osob lze dle vyjádření žalovaného uvažovat v naprosto výjimečných případech – takováto situace však v případě žalobce rozhodně nenastala. Dle žalovaného se žalobce snažil svůj pobyt vyřešit právě žádostí o udělení mezinárodní ochrany, která však k tomuto účelům neslouží a ani nemá fungovat jako náhrada či pojistka za situace, kdy má žalobce za to, že mechanismus stanovený v zákoně o pobytu cizinců je pro něho složitější.

IV. Posouzení věci krajským soudem

18. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen “s. ř. s.”). Učinil tak bez nařízení jednání, v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. Po prostudování předloženého správního spisu soud dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům.
19. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že Krajské ředitelství policie hl. města Prahy, odbor cizinecké policie, oddělení pobytové kontroly, pátrání a eskort, rozhodlo dne 4. 4. 2017 o uložení správního vyhoštění žalobci. Současně stanovilo dobu tří let, po kterou žalobci nebude umožněn vstup na území členských států Evropské unie. Žalobce se na území ČR zdržoval neoprávněně, bez platného cestovního dokladu a víza. Této skutečnosti si byl vědom. O správním vyhoštění žalobce rozhodoval policejní orgán již v roce 2013, kdy mu bylo uloženo správní vyhoštění na dobu jednoho roku. O správním vyhoštění z roku 2013 žalobce dle jeho slov nevěděl, věděl pouze, že s ním bylo vedeno správní řízení. Samotné rozhodnutí ve věci neznal. V odůvodnění rozhodnutí o uložení správního vyhoštění ze dne 4. 4. 2017 jsou uvedeny skutečnosti žalobcem tvrzené do protokolu o podání vysvětlení k věci. Do tohoto protokolu žalobce mimo jiné uvedl, že se na území ČR nenachází žádná osoba, kvůli které by ukončení jeho pobytu na území ČR bylo z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života nepřiměřené a že společnou domácnost s občanem Evropské unie nesdílí. Dále konstatoval, že v případě návratu na Ukrajinu by se vrátil do svého původního bydliště (Zakarpatská oblast, Tjačiv), neboť tam má zázemí. Závěrem konstatoval, že mu není známa žádná překážka, která by mu znemožňovala vycestovat z ČR.
20. V Zařízení pro zajištění cizinců Balková žalobce požádal dne 6. 4. 2017 o mezinárodní ochranu v ČR. Jako důvod žádosti uvedl: *„V letech 1995 – 1996 jsem byl ve válce a teď mám předvolání, abych šel znovu, a to se mi nechce. A taky tu mám v ČR přítelkyni.“* Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dne 12. 4. 2017 své důvody žalobce zopakoval a doplnil, že v roce 2010 vycestoval z Ukrajiny do ČR výhradně z pracovních důvodů. Na Ukrajině neměl nikdy žádné problémy. V místě jeho bydliště na Ukrajině mu bylo doručováno předvolání na vojenskou správu. Jeho bratr byl v tu dobu doma, proto ví, že se jednalo o předvolání. O skutečnosti, že na Ukrajině již neprobíhá žádná mobilizace a že všichni mobilizovaní byli již propuštěni, žalobce neví. Později k této informaci dodal, že to není pravda, že mu bratr říkal, že odvody probíhají dál. V ČR má přítelkyni, bydleli spolu, ale z důvodů výkonu jeho práce mimo Prahu spolu několik měsíců nebydlí.
21. Dále jsou ve správním spise založeny zpráva Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) o stavu lidských práv na Ukrajině ze dne 9. 12. 2016, zpráva Freedom House, Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina, z ledna 2017, zpráva Ministerstva zahraničí Spojených států amerických o dodržování lidských práv na Ukrajině ze dne 13. 4. 2016, výroční zpráva Amnesty International 2017 ze dne 22. 2. 2017, výroční zpráva Human Rights Watch 2017 ze dne 12. 1. 2017, informace Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra ČR (OAMP) „Situace v zemi – Ukrajina“ ze dne 24. 11. 2016, zprávy ČTK „Porošenko počítá na frontě v Donbasu už jen s profesionály“ ze dne 26. 9. 2016, „Na východě Ukrajiny už nejsou podle Porošenka mobilizovaní vojáci“ ze dne 2. 11. 2016, „Ukrajinská ekonomika výrazně oživila, uvedl šéf statistik“ ze dne 8. 2. 2017,

informace Ministerstva zahraničních věcí ČR č. j. 103518/2016-LPTP a č. j. 115045/2015-LPTP, a zpráva Amnesty International o trestu smrti z dubna 2016.

22. S podklady pro rozhodnutí ve věci byl žalobce seznámen dne 12. 4. 2017. S jejich obsahem se nechtěl seznámit, ani se k nim vyjádřit. Doplnění podkladů pro rozhodnutí ve věci navrhnout nechtěl.
23. Žalovaný ve svém rozhodnutí ze dne 8. 9. 2017 dospěl k závěru, že u žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
24. Krajský soud předesílá, že není smyslem soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se soud může v případě shody mezi jeho názorem a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudky NSS ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130, ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006 - 86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 - 47).
25. Z § 28 odst. 1 zákona o azylu vyplývá, že mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li ministerstvo při svém rozhodování, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí azyl přednostně. Pokud správní orgán dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, v souladu se zákonem posoudí, zda cizinec nesplňuje důvody k udělení doplňkové ochrany.
26. Podle § 12 zákona o azylu v platném znění se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.
27. Žalobce v žalobě proti rozhodnutí žalovaného označil za hlavní důvod žádosti o mezinárodní ochranu své obavy z povolání do ukrajinské armády a neochotu účastnit se bojů na východě Ukrajiny. V kontextu uvedeného poukázal na bod 170 příručky UNCHR, rozsudek NSS ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83, a rozhodnutí Soudního dvora ve věci *Shepherd proti Německu*.
28. Krajský soud považuje předně za nutné zdůraznit, že žalobci dle jeho vlastního tvrzení dosud nebyl doručen povolávací rozkaz. Žalobci proto nesvědčí povinnost nástupu vojenské služby, ani hrozba trestu za její nenastoupení. Ze zprávy ČTK „Porošenko počítá na frontě v Donbasu už jen s profesionály“ (a z výnosu prezidenta Porošenka ze dne 26. 9. 2016, který je v této zprávě citován), současně vyplývá, že žalobce do bojů s proruskými separatisty v Donbasu na východě země povolán pravděpodobně ani nebude.
29. Podle bodu 170 příručky UNCHR „*jsou však i případy, kdy nutnost výkonu vojenské služby může být třeba i jediným důvodem pro nárok na právní postavení uprchlíka, tj. když člověk může prokázat, že výkon vojenské služby by si vyžadoval jeho účast ve vojenských akcích, které jsou v rozporu s jeho skutečným politickým, náboženským nebo morálním přesvědčením nebo s oprávněnými pohnutkami jeho svědomí*“. K tomu krajský soud konstatuje, že žalobce neuvedl po celou dobu správního řízení, ale ani v žalobě, žádná tvrzení, která by byla s ohledem na citovaný bod příručky UNCHR relevantní. Ve správním řízení se

vyjadřoval stejně jako v žalobě, a to že „nechce bojovat ve válce i přes své vojenské zkušenosti.“ Z tohoto nevyplývá pro krajský soud žádné politické, náboženské či morální přesvědčení nebo oprávněné pohnutky svědomí žalobce, natož pak že tyto jsou v rozporu s vojenskými akcemi, kterých by se měl žalobce v rámci výkonu vojenské služby účastnit.

30. Požadavek státu na výkon vojenské povinnosti přitom nelze sám o sobě považovat za pronásledování. Jedná se o legitimní požadavek státu na jeho občany, směřující k obraně státu v případě ohrožení a občané jsou povinni mu vyhovět (viz například rozsudek NSS ze dne 29. 3. 2004, č. j. [5 Azs 4/2004 - 49](#)). Branná povinnost je zcela legitimní i podle mezinárodních úmluv, jimiž je ČR vázána (Ženevská úmluva, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod). Žalobce v průběhu správního řízení neuváděl, že by odmítání nástupu do armády souviselo s jeho náboženským vyznáním, politickým či morálním přesvědčením. Uváděl, že se nechce účastnit vojenského konfliktu. Samotná neochota žalobce nastoupit do armády nebo snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem k udělení mezinárodní ochrany, zejména pokud povinnost ji nastoupit se týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení.
31. Vedle bodu 170 je dále zapotřebí seznámit se i s obsahem dalšího bodu (171) příručky UNCHR, dle kterého *„ne každé přesvědčení, ať je jakkoliv ryzí, je dostatečným důvodem pro nárokování si právního postavení uprchlíka po dezerci nebo vyhnutí se nástupu vojenské služby. Nestačí, že člověk má rozpory se svou vládou, pokud jde o politické odůvodnění určité vojenské akce. Avšak tam, kde je typ vojenské akce, s níž jedinec nechce být spojován, odsuzován mezinárodním společenstvím jako jsoucí v rozporu se základními pravidly lidského chování, mohlo by potrestání za dezerci či vyhýbání se nástupu vojenské služby být, ve světle všech ostatních požadavků definice, samo o sobě považováno za pronásledování.“* Následující bod 172 příručky potom hovoří o aspektech náboženského přesvědčení.
32. Bod 171 příručky koresponduje s rozhodnutím Soudního dvora ve věci *Shepherd proti Německu*, podle nějž *„za akt pronásledování je považováno i trestní stíhání nebo trest za odepření výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající do doložek o vyloučení uvedených v čl. 12 odst. 2. Do těchto doložek vyloučení mimo jiné patří i páčání válečných zločinů, zločinů proti lidskosti nebo činy, které jsou v rozporu se zásadami a cíli OSN uvedenými v preambuli a v člancích 1a 2 Charty OSN.“*
33. Krajský soud však nemůže souhlasit s tvrzením žalobce, že na Ukrajině dochází k výraznému porušování shora uvedených doložek, a tím i k porušování mezinárodního práva. Odkazuje-li žalobce na podporu tohoto tvrzení na zprávu Human Rights Watch z roku 2016, je na místě zdůraznit, že podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí žalovaného byla mimo jiné zpráva Human Rights Watch z roku 2017 (tedy aktuálnější zpráva totožné organizace). Na základě informací, které žalovaný shromáždil v průběhu řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, krajský soud (stejně jako žalovaný) dospěl k závěru, že vojenské akce ukrajinské armády nepředstavují typ vojenské akce odsuzované mezinárodním společenstvím jako jsoucí v rozporu se základními pravidly lidského chování, či zločiny nebo jednání uvedené v citaci rozsudku Soudního dvora. Soud v této souvislosti odkazuje také na přílehlavé vyjádření žalovaného k žalobě.

34. NSS sice uznal právo na azyl v souvislosti s vyhýbáním se branné povinnosti v rozsudku č. j. [5 Azs 18/2008 - 83](#), kterého se žalobce také dovolává, jednalo se však o velmi specifickou věc týkající se odvedenců do alžírské armády, kteří (spolu se svými rodinami) čelili hrozbě útoků ze strany islamistů. NSS v tomto případě dovodil, že branci mohou být na základě konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování. Na jedné straně totiž čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž stát není schopen jim před tímto nebezpečím poskytnout ochranu, na druhé straně naopak čelí hrozbě trestů odnětí svobody a dalších sankcí ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli. Žalobce se však nachází ve zcela odlišné situaci než zmínění odvedenci v Alžírsku.
35. Závěr, podle něž odpírání výkonu vojenské služby může být považováno za důvod pro udělení azylu jen ve zcela výjimečných případech, NSS následně potvrdil v celé řadě rozhodnutí. Odkázat lze například na rozsudky ze dne 7. 8. 2012, č. j. [2 Azs 17/2012 - 44](#), a ze dne 23. 4. 2015, č. j. [3 Azs 28/2015 - 24](#). V rozsudku č. j. [3 Azs 28/2015 - 24](#) (ve věci ukrajinského žadatele o mezinárodní ochranu) NSS konstatoval, že *„branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovanou i v mezinárodním měřítku, a službu v armádě při mobilizaci rozhodně nelze považovat za ohrožení svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu.“* Se stejným výsledkem posoudil azylovou irrelevantnost branné povinnosti NSS například také v usneseních ze dne 17. 6. 2015, č. j. [6 Azs 86/2015 - 31](#), ze dne 22. 7. 2015, č. j. [2 Azs 160/2015 - 43](#), a ze dne 10. 9. 2015, č. j. [2 Azs 175/2015 - 34](#). V usnesení ze dne 27. 5. 2015, č. j. 2 Azs 52/2015 – 52, pak NSS uvedl: *„Sama o sobě nemůže být povinnost vykonat vojenskou službu, a to ani případně ve skutečném bojovém nasazení, považována za azylově relevantní důvod, neboť takováto povinnost je běžná v řadě demokratických států s vysokým standardem ochrany základních práv.“*
36. Krajský soud shrnuje, že žalobce nebyl v zemi svého původu pronásledován ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobce žádné skutečnosti o tom, že by vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod na Ukrajině, za kterou by byl nějakým způsobem postihován, ani neuváděl. Z jeho výpovědi zcela jasně vyplynulo, že ve své vlasti neměl dosud žádné problémy se státními orgány. Důvody svého odchodu z Ukrajiny s touto problematikou vůbec nespojoval. Krajský soud souhlasí i se závěrem, že žalobcem uváděné důvody žádosti o mezinárodní ochranu nelze hodnotit ani jako důvodné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný tento závěr řádně odůvodnil na stranách 4 a 5 napadeného rozhodnutí, kde se vypořádal s obavou žalobce z povolání do ukrajinské armády a jeho neochotou účastnit se bojů na východě Ukrajiny.
37. Závěru žalovaného, že žalobce nesplňuje podmínky pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, tedy nelze nic vytknout.
38. Za zákonné a zjištěným informacím odpovídající považuje krajský soud i závěr o neudělení azylu dle § 13 zákona o azylu. K udělení azylu dle § 13 zákona o azylu (tzv. azyl za účelem sloučení rodiny), který zohledňuje rodinné vazby a uplatňuje se vůči zákonem vymezenému okruhu rodinných příslušníků azylanta, nebyl v případě žalobce shledán zákonný podklad. Ostatně ve vztahu k neudělení azylu dle § 13 zákona o azylu žalobce ničeho nenamítal.

39. Pokud jde o udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, žalovaný se v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabýval individuální situací žalobce ve vztahu k udělení této formy azylu, neshledal však opodstatněnost pro jeho udělení, neboť žalobce v průběhu řízení žádné mimořádné skutečnosti neuváděl. Rovněž v žalobě žalobce žádné konkrétní námitky či výhrady k neudělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu neuvedl.
40. Žalobce dále namítal, že splňuje minimálně podmínky pro udělení doplňkové ochrany. Dle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Dle § 14a odst. 2 téhož zákona se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.
41. Smyslem a účelem doplňkové ochrany je poskytnout subsidiární ochranu a možnost legálního pobytu na území České republiky těm žadatelům o mezinárodní ochranu, kterým nebyl udělen azyl, ale u nichž by bylo z důvodů taxativně uvedených v § 14a zákona o azylu neúnosné nebo jinak nežádoucí požadovat jejich návrat do země původu.
42. V odůvodnění této části rozhodnutí vycházel žalovaný jak z informací sdělených žalobcem, tak z informací získaných v průběhu správního řízení. Ty lze označit za transparentní, objektivní a aktuální v době vydání žalobou napadeného rozhodnutí a žalovaný se vypořádal s nimi při posuzování skutečnosti, zda žalobci hrozí pro případ návratu vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu. Dospěl k závěru, že tomu tak není, přičemž konstatoval, že žalobce v zemi původu nikdy neměl žádné potíže se státními orgány, ve vlasti proti němu nebylo a není vedeno trestní stíhání. Žalovaný se z pohledu doplňkové ochrany opětovně zabýval všemi žalobcem tvrzenými důvody pro udělení mezinárodní ochrany, uvedl, že v době rozhodování o žádosti žalobce na Ukrajině neprobíhal takový ozbrojený konflikt, jehož důsledky by bylo možno pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Opětovně se vyjádřil k otázce povolání do armády (jako u posouzení důvodů dle § 12 zákona o azylu) se závěrem, že povinnost vykonat vojenskou službu ani případný postih v případě odmítnutí nastoupit k jejímu vykonání nelze vnímat jako vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.
43. Nutno konstatovat, že případné vycestování žalobce nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Krajský soud na základě zpráv opatřených žalovaným, skutečností známých mu z úřední činnosti z věcí jiných žadatelů o mezinárodní ochranu z Ukrajiny a při zohlednění rozhodnutí NSS z poslední doby zabývajících se aktuální bezpečnostní situací na Ukrajině konstatuje, že situaci na Ukrajině nelze vyhodnotit jako ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Zhoršená bezpečnostní situace přetrvává pouze v Doněcké a Luhanské oblasti, tedy na jihovýchodě

země, situace na západě a středu země je klidná a stabilní. Ze správního spisu a výpovědí žalobce je zřejmé, že žalobce žil v obci Tjačiv v Zakarpatská Ukrajině, která není ozbrojenými srážkami separatistů a vládních vojsk nijak zasažena. Krajský soud v tomto směru poukazuje na judikaturu NSS k bezpečnostní situaci na Ukrajině, v níž tento soud opakovaně uvedl, že *„na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá“* (viz usnesení NSS ze dne 15. 1. 2015 č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, obdobně usnesení ze dne 25. 3. 2015, č. j. 3 Azs 259/2014 - 26). Na tyto své závěry NSS odkazuje i ve svých pozdějších rozhodnutích.

44. K tvrzení žalobce, že jeho případné nucené vycestování zpět na Ukrajinu by pro něj znamenalo nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života a k souvisejícímu odkazu na judikaturu NSS (usnesení ze dne 2. 1. 2012, č. j. 6 Azs 35/2011 – 47), která dle žalobce uznává, že riziko porušení práva na respektování rodinného a soukromého života žadatele o mezinárodní ochranu může v některých případech představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany, krajský soud konstatuje následující. Jakkoliv judikatura NSS nevylučuje, že by zásah do rodinného či soukromého života cizince mohl představovat důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14 odst. 2 písm. d) azylového zákona, děje se tak pouze ve velmi výjimečných případech. Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v ČR, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života.
45. V souladu s odůvodněním žalovaného na straně 8 napadeného krajský soud dodává, že neposkytnutím ochrany příteli občana ČR, nedochází k nepřiměřenému zásahu do práva na respektování soukromého a rodinného života cizince. Žalobci v první řadě nic nebrání v tom, aby své právo na rodinný život realizoval ve své vlasti. Ustanovení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve znění protokolů č. 3, 5 a 8 (dále jen „Úmluva“) neukládá všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Pokud žalobce hodlá svůj rodinný a soukromý život rozvíjet v ČR, pak by se měl snažit upravit svůj pobytový status dle zákona o pobytu cizinců, nikoli dle zákona o azylu (zákon o azylu poskytuje ochranu toliko před porušením extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy). Právě ustanovení zákona o pobytu cizinců primárně chrání právo na rodinný a soukromý život zakotvené v čl. 8 Úmluvy (k tomu srov. například rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71).
46. Nejvyšší správní soud se otázkou zásahu do rodinného života a tím, za jakých situací by tento představoval porušení mezinárodních závazků ČR podle § 14a zákona o azylu, ve své rozhodovací činnosti mnohokrát zabýval. Z judikatury NSS se podává, že za určitých, byť velmi výjimečných, okolností, by vycestování cizince do země původu, představující porušení jeho práva na rodinný život podle čl. 8 Úmluvy, mohlo představovat *vážnou újmu*, a z toho důvodu by mohlo dojít k naplnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. V rozsudku NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65, NSS uvedl, že *„jakkoli není pojem rodinného života Úmluvou definován, je vykládán poměrně extenzivně, vždy však s důrazem na fungující (reálný) rodinný život (...) Vztahem zakládajícím rodinný život je pak v první řadě vztah manželů v zákonném a skutečném manželství.“* Partnerský vztah žalobce s přítelkyní

české státní příslušnosti „by případně mohl naplnit pojem soukromého života zahrnujícího do určité míry i širší aspekty života jednotlivce, včetně práva na vytváření a rozvíjení vztahů s dalšími lidskými bytostmi.“ Ovšem i kdyby v daném případě bylo vůbec možné hovořit o naplnění pojmu rodinného, respektive soukromého života, je třeba si uvědomit, že „ustanovení čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, resp. napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi. Při stanovení rozsahu povinností státu je v tomto směru nutno zvážit okolnosti konkrétního případu (...) a v této souvislosti štrasburský soud bere v úvahu mimo jiné i případné extrateritoriální účinky čl. 8 Úmluvy, tedy otázku, do jaké míry je cizinci znemožněn jeho rodinný, případně soukromý život v jeho zemi původu a do jaké míry je přijímající stát právě z tohoto důvodu povinen umožnit mu přenést si svůj rodinný, resp. soukromý život na jeho území, a případně, zda je mu za tímto účelem povinen také udělit doplňkovou ochranu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že podmínky pro spuštění extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (srov. rozsudek ze dne 6. 2. 2001 ve věci Bensaid proti Spojenému království, stížnost č. 44599/98).“

47. Právo na soukromý a rodinný život vyplývající z čl. 8 Úmluvy, primárně chrání § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců, který znemožňuje uložení správního vyhoštění v případech zásahu do rodinného a soukromého života, a nikoli § 179 odst. 2 písm. d) téhož zákona, který obsahuje obdobné důvody znemožňující vycestování, jako jsou důvody pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, ze dne 28. 11. 2008). V rámci řízení podle § 119a odst. 2 zákona o pobytu cizinců je obvykle posuzováno, zda by zákaz pobytu na území ČR v některých případech nedosáhl intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života; této intenzity obvykle dosáhne jen dlouhodobý zákaz pobytu. Není tedy vyloučeno podřadit některé zásahy do rodinného života pod důvody pro udělení doplňkové ochrany, např. případy, kdy by si žadatel o mezinárodní ochranu vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR (rozsudek NSS č. j. 5 Azs 46/2008-71). Krajský soud se otázkou rodinného života žalobce zabýval a dospěl k závěru, že právo na soukromý a rodinný život nezaručuje právo na výběr nejvhodnějšího místa k rozvíjení rodinného či soukromého života. Žalobci nic nebrání v návratu do země původu, kam jej může následovat jeho přítelkyně; případně, bude-li si žalobce přát realizovat svůj soukromý život v ČR, je na něm, aby se podrobil režimu zákona o pobytu cizinců v ČR. Žalobce nicméně mohl svou argumentaci rodinnými (partnerskými) vazbami uplatnit v rámci řízení o správním vyhoštění. V tomto řízení (o správním vyhoštění) však žalobce uvedl, že na území ČR se nenachází žádná osoba, kvůli které by ukončení jeho pobytu na území bylo z hlediska zásahu do soukromého nebo rodinného života nepřiměřené.
48. Krajský soud po zhodnocení výpovědí žalobce, motivu jeho neochoty vrátit se do vlasti, důvodů a okamžiku podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany a výše citovaných podkladových informací, nedospěl k závěru, že by žalobci v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy pro některý z důvodů dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Se závěry žalovaného a podrobným odůvodněním i této části rozhodnutí se soud plně ztotožňuje a v podrobnostech na ně odkazuje.
49. Pro úplnost lze poznamenat, že žalobce nesplňuje rovněž podmínky pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle ustanovení § 14b zákona o azylu,

neboť ani netvrdil, že by některému jeho rodinnému příslušníkovi byla udělena doplňková ochrana ve smyslu tohoto ustanovení.

50. Krajský soud na základě výše uvedeného uzavírá, že neshledal namítané vady správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle jeho názoru bylo rozhodnutí vydáno na základě náležitě zjištěného stavu věci (§ 3 správního řádu), žalovaný rovněž dostatečně odůvodnil, proč žalobci nelze udělit některou z forem mezinárodní ochrany (§ 68 odst. 3 správního řádu), neporušil tedy ani zásadu volného hodnocení důkazů. Rozhodně nelze žalobci přisvědčit v tom, že by žalovaný pracoval pouze s informacemi, které pro udělení mezinárodní ochrany žalobci vyzněly negativně.

V. Závěr a náklady řízení

51. S ohledem na shora uvedené krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s.
52. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný náhradu nákladů nenárokoval a ze spisu nevyplývá, že by mu v průběhu řízení před krajským soudem nějaké náklady nad rámec běžné úřední činnosti vznikly.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. listopadu 2018

Mgr. Tomáš Blažek
samosoudce